

OBSAH :

SPOLOČNOSŤ :

Vláda v protismere
Peter Zajac

EKONOMIKA :

Vlastnícké právo vs. „veřejný zájem“
Josef Šíma

ZAHRANIČNÁ POLITIKA :

Ako Topolánek svoje víťazstvo
takmer prehral Peter Martinovič

INFORMÁCIA :

Akadémia klasickej ekonómie
Peter Gonda

VLÁDA V PROTISMERE

Peter Zajac

Puzzle Ficovej vlády sa pomaly začína skladať do obrazu. Niektoré kúsky v ňom ešte chýbajú, iné sú ešte porozhadzované mimo obrazu, ďalším ešte chýba kontext, ale celok začína byť zrejmy. Svedčí predovšetkým o tom, že nejde len o jednotlivé kroky bez jasného smerovania, ale o cieľavedomé a vzájomne sa dopĺňajúce kroky.

Na počiatku Ficovej vlády stoja dva omyly dnešnej opozície. Pri moci si myslela, že možno robiť reformy bez zmeny vzťahu k moci a v opozícii si v počiatočnom šoku z zostavy novej vlády stanovila ako cieľ uchovať čo možno najviac z doterajších reforiem. Toto rozhodnutie bolo od začiatku nesprávne, lebo zredukovalo celý problém Ficovho vládnutia len na jeden moment, čím zorného uhla opozície vypadli iné markantné zložky Ficovho vládnutia, vytvárajúce jeho celkový rámec.

Ficovo vládnutie charakterizuje niekoľko elementárnych vlastností. Základnú tvorí povaha samotnej vlády, ktorá sa skladá zo Smeru ako stredo európskeho variantu juhoamerickej neomarxistickej ideológie, presadenej do prostredia Európskej únie, z nacionalistickej SNS a autokratického HZDS. Táto trojica sa pri všetkých deklarovaných vonkajších rozdieloch fakticky vhodne dopĺňa. Jej spoločným menovateľom je negovanie trhových ekonomických princípov, sociálna demagógia, oslabovanie právneho štátu, rozpätie od implicitného po explicitný nacionalizmus a autokratický spôsob vládnutia.

Prvou základnou črtou Ficovej vlády je rozdiel medzi deklarovanou sebaínsenciáciou a realitou. Charakterizuje ho základný rozpor medzi fakticitou a zdaním, medzi tým, čím jednotlivé strany sú a za čo sa vydávajú. Ináč povedané, Smer nie je sociálnodemokratickou stranou, SNS antikomunistickou stranou a HZDS konzervatívnou ani liberálnou stranou. SNS a HZDS sú nekompatibilné so štandardným politickým spektrom

Európskej únie a Smer, ktorý si takrečeno "kúpil" medzinárodnú kompatibilitu v rámci fúzie s SDL, o ňu fakticky prichádza. Ešte ináč: všetky strany dnešnej vládnej koalície spája neštandardnosť, a to dokonca aj v rozpätí jej veľmi voľného výkladu v rámci Európskej únie.

Ficovu vládu vyznačujú niektoré prvky, dotýkajúce sa základných práv zakotvených v ústave Slovenskej republiky. Usiluje sa redukovat' informácie o svojej činnosti. Mení charakter verejnoprávnej televízie. Dáva priestor represívnym zločkám, ktoré sa v jednotlivých prípadoch pohybujú na hrane alebo za rámcom ústavných práv. Porušuje princípy trhovej ekonomiky. Demokratické pravidlá využíva vo svoj prospech, ale porušuje ich všade tam, kde je to pre ňu výhodné. Formálne sa drží medzinárodných záväzkov, ale v praxi ich podomieľa.

Ficova vláda hľadá kontinuitu s oboma prednovembrovými režimami. Je ako auto v protismere, ktorého vodič si myslí, že v protismere sú všetci ostatní a že sa mu nič nemôže stať.

Činnosť Ficovej vlády je od začiatku deštruktívna. Ekonomické zmeny, zmeny v sociálnej oblasti a v oblasti zdravotníctva smerujú k negovaniu dosiahnutých výsledkov. Ficova vláda reguluje a prerozdeľuje. Ako pracovné nástroje používa príkazy a nariadenia. Je centralistická a etatistická. Prehľbuje politizáciu štátnej správy a deformácie verejných výdajov. Jej politickou technikou sú čistky. Stranícky obsadzuje krajinu. Stáva sa politicky a ekonomicky nespoľahlivým

partnerom. Redukuje rolu Národnej rady ako základu parlamentnej demokracie. V sociálnej oblasti sa upína na nesystémové riešenia. Rozkladá demokratický systém súdnictva. Znižuje rolu vzdelania a kultúry. Pestuje skrytý alebo zjavný nacionalizmus. Deklaruje nelojalitu voči medzinárodným spojencom a priazeň voči autoritárskym režimom. Hrozí porušovaním ekonomickým dohodám, čím ohrozuje prílev zahraničných investícií a vytvára priestor pre novú ekonomickú korupciu. Žije pritom z výsledkov vlád, proti ktorým koalíční partneri úporne bojovali od roku 1989. Využíva ich, a zároveň popiera.

Ficova vláda hľadá kontinuitu s oboma prednovembrovými režimami. Je pritom len zdanlivý paradox, že SNS sa opiera o tichú či zjavne deklarovanú priazeň voči vojnovému Slovenskému štátu, ktorý označuje Smer za fašistický a Smer o kontinuitu s komunistickým režimom, ktorý označuje SNS za boľševický. Spoločným menovateľom je v oboch prípadoch priazeň k totalitným režimom. Vzťah k minulosti Ficov režim personifikuje pohrdaním a zosmiešňovaním tých, čo sa z demokratických pozícií postavili voči obom totalitným režimom, či už ide o Jána Langoša alebo Františka Mikloška.

Ficovo vládnutie vyzerá ako rad nespojitých, náhodných a chaotických krokov. Rok 2007 však ešte zreteľnejšie ukáže, že je za ním pevné rozhodnutie zmeniť charakter štátu, ktorý sa dostáva do protipohybu s európskymi procesmi, a to bez ohľadu na to, či sa pozicionujú konzervatívne, liberálne alebo sociálnodemokraticky. Ficov režim vstupuje do vychladnutých stupají, ktoré európske krajiny viac či menej úspešne opúšťajú. Je ako auto v protismere, ktorého vodič si myslí, že v protismere sú všetci ostatní a že sa mu nič nemôže stať.

Autor je prezident KI

VLASTNICKÉ PRÁVO VS. „VEŘEJNÝ ZÁJEM“

Josef Šíma

Rozhodujícím faktorem tvorby bohatství nejsou přírodní faktory - klima, dostupnost přírodních zdrojů, geografická poloha a pod., ale *společenské* faktory. Bez ohledu na vrtochy přírody a klimatu prosperují ty a pouze ty společnosti, ve kterých existuje jistý řád. Byl to právě Adam Smith, který ve svém *Bohatství národů* před 230 lety vysvětlil, jakým způsobem dochází k tvorbě prosperity a jak snaha o dosažení vlastního prospěchu vede i k velkému užtku ostatních.

Vlastnictví - cesta k prosperitě

Prázákem řádu a prosperity je jeden jediný koncept - *vlastnictví*. „Kde není vlastnictví, nemůže existovat ekonomický rozvoj, neboť nemůže probíhat smysluplná dělba práce“, shrnoval Ludwig von Mises v díle *Liberalismus* a „kde není vlastnictví, není spravedlnost“, doplňoval ve své knize *Osudná domýšlivost* jeho žák Friedrich August von Hayek.

Vlastnictví dává lidem prostor, v němž mohou vykonávat svou svobodu bez nutnosti získávat souhlas ostatních. Součástí této svobody je výroba, tedy zapojení svých dovedností do procesu, jehož výsledkem je vytvoření věcí, které mohou uspokojovat přání ostatních lidí. Otevírá se tedy prostor pro směnu s ostatními (která všem účastníkům směny prospívá), vzniká trh a tržní ceny, jež umožňují lidem najít místo ve spletitých výrobních aktivitách, kde ostatním prospívají nejvíce, tedy zapojit se nejlepším možným způsobem do společenské dělby práce. Tato „svěpomoc“ stojí za civilizačním skokem, jenž nás „vyhnal z polí“ a uvolnil nás k výkonu užitečnějších věcí - učinil nás bankéři, inženýry, učители, vědci.

Dobrá společnost

Samotná zóna svobodného konání vymezená hranicemi soukromého vlastnictví ještě automaticky negarantuje rozvoj správných hodnot, na nichž musí civilizovaná společnost stát. Člověk bez patřičné „výbavy“ může konat dobro, ale také zlo; může být ctnostný nebo méně ctnostný atd. Dobrá společnost se pozná dle toho, že lidé dobro volí - tedy že se dle správných zásad rozhodují v každodenním životě. Frank S. Meyer připomněl v knize *In Defense of Freedom* nesoucí podtitul *Konzervativní krédo* (na níž se dále v textu odvoláváme), že „lidé nemohou být přinuceni chovat se ctnostně. Je pravda, že v jisté míře je možné je přinutit, aby jednali, jako kdyby byli ctnostní, ale ctnost je plodem správně užití svobody“. Dobrá společnost je možná jen tehdy, „když společenský a politický řád garantuje podmínky, ve kterých se člověk může svobodně rozhodovat; a kde intelektuální a morální vůdci, jakási *kreativní menšina*, má pochopení a představu o udržení prestiže tradic a rozumu, a tedy udržení intelektuálního a morálního řádu ve společnosti“.

Politizace života

Alternativou k realistickému uznání úlohy garance vlastnictví jako základu řádu

a prosperity, a uznání role „kreativních menšin“, jež budou kultivovat úroveň morálky ve společnosti, je porušení nedotknutelnosti soukromého vlastnictví ve „veřejném zájmu“ a „kultivace společnosti“ státem, politiky, většinami. Tedy situace, v níž žijeme dnes.

Někdo získává privilegia, jež druhí nemají. Někdo může cizí vlastnictví porušit, zatímco původní vlastník musí tento útok na své vlastnictví strpět. Přestává existovat rovnost, vzniká násilí a konflikt, jednoduše řečeno vytvářejí se privilegované skupiny lidí, jež parazitují na druhých. Politizace ekonomického a společenského života je ale nejkratší cestou k rozpadu tradičních společenských struktur, jež budou nahrazeny institucemi státními.

Nastává vláda davu, či vláda zájmových skupin namísto nezastupitelné role - po zásluze respektovaných a společnost kultivujících - „kreativních menšin“. Dochází k oslabování přirozeného řádu, který spočívá v uznání „normálnosti“ za pevný a osvědčený základ a jehož základem je také konzervativní akcent na klasickou rodinu vychovávající děti, domácnost, ve které má každý člen své povinnosti atd.

Klíčovým stavebním kamenem společenského řádu a prosperity je vlastnictví, a to jak z pohledu ekonomické vědy, tak i tradičních konzervativních hodnot.

Dochází k systematickému zasahování do životů mírumilovných lidí, přičemž téměř každou nespravedlnost lze schovat za prosazování tzv. veřejného zájmu - vyvlastnění kvůli stavbě silnice, ale i obyčejné továrny; vyhnání zahraničních dělníků kvůli pseudoekonomickému argumentu tzv. ochrany trhu práce; povinnou vojenskou službu; povinný nákup registračních pokladen a podobně. Ekonomové již minimálně půl století díky příspěvkům tzv. teorie veřejné volby či rakouské ekonomické školy vysvětlují, že i kdyby něco jako veřejný zájem bylo, nelze jeho naplnění dosáhnout skrze politickou volbu.

Veřejný zájem existuje!

Lze tedy vůbec najít a definovat opravdový veřejný zájem, který by nebyl pouze „zájmem“ jedněch proti „zájmu“ druhých? Harvardský profesor Richard Pipes uvádí ve své knize *Property and Freedom*, že „antropologie nezná společnost, která by nestála na soukromém vlastnictví..., což znamená, ...že se nejedná o pouhou „zákonem danou“ či „konvenční“ ale „přirozenou“ instituci“. Ochrana soukromého vlastnictví je tedy navýsost konzervativním požadavkem. Je to jediný smysluplně definovaný „veřejný zájem“, neboť vytváří pevný základ společenského řádu, namísto aby společnost rozdělávala na privilegované a neprivilegované.

Dobře naplněný „veřejný zájem“ spočívající v ochraně vlastnictví je schopen řešit dnešní problémy, jež si lidé dnes - typicky kvůli znárodnění těchto problémů - se soukromým vlastnictvím nikterak nespojují:

- ochrana soukromého vlastnictví, její posilování a vynucování je ochranou proti zločinu všeho druhu (soukromého i veřejného),
- soukromé vlastnictví dokáže chránit životní prostředí a sebemenšímu vlastníkovu dává prostor pro ochranu přírody (ke které není třeba politického souhlasu většiny, a je tedy mnohem pravděpodobněji a levněji uskutečnitelná),
- smluvní svoboda, jež je extenzí soukromého vlastnictví, dokáže zajistit pro všechny zúčastněné strany přijatelné podmínky obchodu, ať již se jedná o pracovní vztah, úvěrový vztah nebo běžnou obchodní transakci,
- soukromé vlastnictví je zárukou svobody slova a projevu (a není tedy třeba žádných dodatečných politických kvazipráv),
- soukromé vlastnictví umožňuje rozkvět „sociálních služeb“, tedy péči o sirotky, nemocné či postižené,
- soukromé vlastnictví řeší problém imigrace a ochrany místní kultury, krajových specifik a pod. (o čemž se jinak mohou vést nekonečné politické diskuse, které nikdy k žádnému uspokojivému závěru dojít nemohou),
- soukromé vlastnictví umožňuje navíc rozvoj pokroku, podnikatelství a inovativnosti ve všech výše uvedených oblastech, a tedy zaručuje nejrychlejší možné řešení nově objevovaných problémů.

Je příliš jednoduché říci, sem soukromé vlastnictví nepatří, toto musí zajistit stát a jeho politici. A je neuvěřitelné, jak mnoho lidí, takovému „zdůvodnění“ uspokojí, aniž by si uvědomili důsledky své slepé důvěry ve funkčnost alternativy k rozhodování soukromých vlastníků, kterou je diktát politické a byrokratické mašinérie. Nestačí mít dobrý úmysl a věřit, že úředník a politik nastolí dobro. Pro uskutečnění dobrého úmyslu musí existovat reálný mechanismus, jak ho dosáhnout. Výsledek může být (a často i je) přesně opačný (vzpomeňme jen katastrofické dopady nejčastějších hospodářských politik od regulace nájemného, přes minimální mzdu až k zestátnění školství). Ne nadarmo se říká, že cesta do pekel je dlážděna dobrými úmysly. Víra v prospěšnost pošlapání soukromého vlastnictví v tzv. „veřejném zájmu“ je příkladem přesně takové cesty se špatným koncem.

Autor je docent ekonomie na Národohospodářské fakultě VŠE v Praze a riaditeľ pre publikačnú činnosť Liberálneho inštitutu. Text článku je skrátenou verzou jeho prednášky, ktorú predniesol v rámci CEQLS v Bratislave dňa 13. decembra 2006. Jej plné znenie je k dispozícii na www.konzervativizmus.sk.

AKO TOPOLÁNEK SVOJE VÍŤAZSTVO TAKMER PREHRAL

Peter Martinovič

Bezprecedentných 230 dní zažila Česká republika: 2 menované vlády, 3 voľby, 5 parlamentných strán, nekonečné rokovania, šokujúce zvraty, viacnásobné dejá vu.

Jún. Je tretieho, neobvykle agresívna kampaň je preč, s napätím sa čaká na výsledky volieb do Poslaneckej snemovne (PS). Prvé odhady potvrdzujú, že do snemovne sa dostane ODS, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL a prvý raz aj Strana zelených (SZ). Nások ODS sa s postupným sčítaním hlasov zmenšuje, až to vyzerá, že ČSSD bude mať s komunistami viac než 100 poslancov. Posledný mandát napokon získava ODS a pomer blokov ODS+KDU-ČSL+SZ a ČSSD+KSČM sa zastavuje na 100:100. Noviny opakujú jediné slovo: pat! Zisk 35,38% pre ODS je najlepším výsledkom víťaza volieb do snemovne vôbec a vlastný rekord si ziskom 32,32% urobila aj druhá ČSSD. Socialisti však nedokážu prehltnúť porážku a Paroubek vystupuje so zimomriavky naháňajúcim prejavom. Odmieta uznať výsledky, výhru ODS prirovnáva k februáru 1948 a hovorí o nástupe modrej totality. Vyslúži si ostré reakcie. Nakoniec prehru uzná a ODS začína vyjednávať o vláde. Hoci je zjavné, že žiadna dohoda o vláde sa nezaobíde bez dohody medzi ODS a ČSSD, pristupuje ODS k práci na kabinete s lidovcami a zelenými tak, ako to sľubovala pred voľbami, hoci ich 100 mandátov nestačí na vyslovenie dôvery. 23. júna si nová trojkoalícia rozdeľuje ministerstvá v pomere 10-3-3. 74 poslancov ČSSD podpisuje záväzok, že neumožnia vznik Topolánkovej vlády. Topolánek reaguje vyhlásením, že koncept trojkoalície je asi mŕtvy.

Júl. ODS v záujme nájdenia parlamentnej väčšiny ponúka socialistom prístupenie k trojkoalícii. ČSSD to odmieta a navrhuje kabinet odborníkov či rokovanie o tolerancii menšinovej vlády ODS. Socialisti zároveň blokujú ustanovenie orgánov novozvolenej snemovne, najmä zvolenie jej predsedu. ČSSD sa nezúčastňuje volebných procedúr, opakovaná voľba neprináša výsledok, ustanovujúca schôdza nemôže byť ukončená a Paroubkova vláda teda nemá povinnosť podať demisiu. Topolánek vyzýva Paroubka, aby podal demisiu dobrovoľne. KSČM navrhuje zvoliť šéfom snemovne dočasne sociálneho demokrata. Situácia sa začína zauzľovať a ODS spomína predčasné voľby. ČSSD o tom nechce ani počuť. Lidovci sa hlásia k prechodnej vláde do predčasných volieb, úprave volebného zákona a stanoveniu nepárneho počtu poslancov, aby viac podobný pat nevznikol.

August. Zelení oznamujú odchod z trojkoalície a chcú predčasné voľby. Podľa ODS je riešením buď jej menšinový kabinet s podporou KDU-ČSL, SZ a ČSSD alebo prechodná vláda do predčasných volieb. Topolánek žiada prezidenta o poverenie zostaviť vládu. Ten ho posielá ďalej vyjednávať s ČSSD. Klaus pripúšťa, že jeden z pokusov o zostavenie vlády by mala dostať aj ČSSD. Spokojní socialisti nominujú svojho kandidáta na pred-

sedu PS – dovtedy neznámeho poslanca Vlčka. Ostatné strany si od neho vynútila verejný prísľub, že v prípade dvoch neúspešných pokusov o zostavenie vlády odstúpi a nevyužije ústavné právo poveriť niekoho zostavením vlády v treťom pokuse (logicky sa predpokladá, že by poveril Paroubka). 14. augusta je Vlček zvolený, Paroubkova vláda podáva demisiu a Klaus menuje novým premiérom Topolánka, ktorý intenzívne rokuje s ČSSD o podpore menšinovej vlády ODS, kvôli čomu sa ochladzujú vzťahy medzi ODS, KDU-ČSL a SZ. Topolánek pripúšťa, že neočakáva aktívnu podporu od dvoch malých strán a presakujú správy o zmenách volebného zákona, čoho sa lidovci aj zelení obávajú. 25. augusta Paroubek oznamuje stop rokovaniam s ODS a s lidoveckým predsedom Kalouskom šokuje novým variantom: menšinový kabinet ČSSD a KDU-ČSL s podporou KSČM. Dôvodom ochoty antikomunistu Kalouska prijať podporu komunistov je obava o zmenu volebného systému, na ktorú vraj tlačí ODS. V KDU-ČSL sa zdvíha búrka a regióny si vynucujú Kalouskovu rezignáciu. Lidovci končia rokovania a uisťujú, že s KSČM spolupracovať nebudú. ODS trvá na svojom menšinovom kabinete a voľbách v čo najskoršom termíne.

September. Topolánek nesie prezidentský návrh na 15-člennú menšinovú vládu ODS vrátane šiestich nestranníkov, ktorú 4. septembra Klaus i menuje. Programové vyhlásenie vychádza z programu pôvodnej trojkoalície a preto jeho podporu nevyklúčujú ani lidovci a zelení. ČSSD akúkoľvek toleranciu odmieta.

Oktober. Pri hlasovaní o dôvere vláda prepadá (vôbec prvý raz v dejinách), keď získa iba 96 hlasov a podáva demisiu. Nové rokovania sa nerozbiehajú, na programe sú komunálne a senátne voľby. Prezident sa chystá nového premiéra menovať až po ich skončení. ODS medzitým hľadá cestu k predčasným voľbám cez ad hoc ústavný zákon alebo novelu ústavy o samorozpuštení snemovne. Komunálne voľby s prehľadom vyhráva ODS a vo voľbách do tretiny Senátu získava 14 z 27 obvodov a tým aj nadpolovičnú väčšinu v hornej komore. Z poslaneckého klubu ČSSD vystupuje poslanec Pohanka.

November. Prezident si volá predsedov parlamentných strán a navrhuje im dohodu na dočasnom dŕhovom kabinete. ČSSD to vzápätí zavrhuje. Klaus reaguje prekvapivým menovaním Topolánka premiérom po druhý raz. Topolánek ustupuje od skorých volieb a prichádza s vládou na tri roky. Argumentuje potrebou stability počas predsedníctva ČR v EÚ v roku 2009. Kongres ODS ho opäť volí predsedom, no zároveň za 1. podpredsedu jeho najväčšieho rivala a Klausovho chránenca Béma. V uznesení zakažuje veľkú koalíciu aj opozičnú zmluvu s ČSSD a žiada zostavenie stabilnej vlády. Topolánek pokračuje vo vyjednávaní s ČSSD a KDU-ČSL. Zelení sa z rokovanií sťahujú.

Koncom mesiaca sa v médiách objavuje video, kde Topolánek poradca Dalík tvrdí, že ODS rokuje s ČSSD len naoko, než nájde prebehlíkov, ktorí podporia jej vládu.

December. Jeden z najľavicovejších poslancov ČSSD Melčák odchádza z poslaneckého klubu strany. KDU-ČSL do svojho čela stavia kontroverzného starostu Všetína a senátora Čunka. Napriek programovým rozporom sa smeruje k spoločnej vláde ODS, ČSSD a KDU-ČSL. Zvratom je Výkonná rada ODS, ktorá 13. decembra zastavuje rokovania s ČSSD. ODS oprašuje projekt trojkoalície a chce osloviť tzv. konštruktívnych poslancov ČSSD. Koncom roka podpisujú lídri ODS, KDU-ČSL a SZ koalíčnú dohodu. Vládne posty si rozdeľujú v pomere 9-5-4. ODS tak prichádza nielen o väčšinu vo vláde, ale tiež o rezorty financií, zahraničia či miestneho rozvoja. Z vlády odchádza autor rovnej dane Tlustý a koalíční partneri do nej nominujú ľudí ťažko prijateľných pre ODS (Schwarzenberg, Kuchtová či Stehlíková). Vláda chce spájať reformné zákony s hlasovaním o dôvere. Ak neprejdú, budú predčasné voľby.

Január. V novoročnom prejave prirovnáva Klaus situáciu k studenej občianskej vojne. Vojna však začína priamo v ODS. Úspešná a silná, no v chystanej vláde opomenutá pražská ODS útočí na Topolánka za nevýhodnú koalíčnú zmluvu a viní ho z nedostatku komunikácie. Vzbúrencov vedie Bém. Topolánek reaguje impulzívne, obviňuje „Bémovcov“ z ekonomických pohnutí a spochybňuje je odbornosť ministra financií. Ostro odpovedá aj na výhrady prezidenta voči tzv. „ministrom pravdy a lásky“ v novej vláde. Výkonná rada ODS koalíčnú dohodu jednomyselne schváli po tom, čo Topolánek preberie za celý projekt osobnú zodpovednosť a dáva prísľub, že ak nezíska dôveru, odstúpi. Topolánkovu pozíciu neuhľahuje ani jeho rodinná situácia, keď je po polroku dotlačený k verejnému priznaniu mimomanželského vzťahu. Po istom váhaní Klaus novú vládu 9. januára menuje. Trojkoalícia chce ešte raz žiadať ČSSD o toleranciu, no Paroubek je ochotný rokovať len v priamom televíznom prenose. A tak diváci naživo sledujú krach politických rokovaní. Premiér sa listom obracia na poslancov ČSSD. 16. januára oznamujú poslanci Melčák a Pohanka, že sa hlasovania o dôvere nezúčastnia a umožnia tak vláde získať dôveru. ČSSD ich nazýva zradcami, vyzýva ich na vzdanie sa mandátu a podáva trestné oznámenie pre podozrenie z korupcie. Obaja vyhlasujú, že neprijali a ani neprijmú žiadne výhody ani posty. Melčák hovorí, že Paroubek zastrašuje a ide mu len o moc. 19. januára po deväťhodinovej rozprave získava druhá Topolánkova vláda dôveru v snemovni. Vláda sľubuje, že bude reformy predpokladávať s opozičiou. Prezident Klaus neverí, že sa nejaké reformy presadia a domnieva sa, že ide o začiatok cesty k predčasným voľbám.

Autor je predseda Mladých konzervatívcov

AKADÉMIA KLASICKEJ EKONÓMIE

Peter Gonda

Aké je ekonomické vzdelanie, poznanie ekonomických zákonitostí, či chápanie podstaty trhu na Slovensku? Aké sú schopnosti ľudí ekonomicky myslieť a čo najracionálnejšie sa rozhodovať? „Nízke!“, odpovedám bez emócií, ale so znepokojením, na obe otázky. Známe skutočnosti, ktoré to z rôznych zdrojov dokumentujú v prípade prvej otázky, vynechám. Potvrdením danej odpovede na druhú otázku je spoliehanie sa mnohých na „pomoc štátu“ (dokonca aj pri podnikaní, či investovaní), zasadzovanie sa za „vyrovňovanie“ rozdielov (napríklad v príjmoch) a rozhodovania ľudí o ekonomických otázkach v ich živote bez zohľadňovania rizika.

Nespokojnosť s úrovňou ekonomického vzdelávania, nielen vysokoškolského, a výskumu ekonómie na Slovensku je namieste, nie však očakávanie rýchlej zmeny, navyše zvonka. Problémom je tiež chýbajúca vrstva (najmä) ekonómov, ktorí majú abstraktné a syntetické myslenie, dokážu „ísť pod povrch“ problémov a zrozumiteľne vysvetľovať ostatným ekonomické princípy. K tomu chce KI prispieť cyklom seminárov Akadémie klasickej ekonómie (AKE). Jeho cieľom nie je vytvoriť alternatívu vysokým školám či SAV, ale založiť tradíciu pravidelných (mesačných) stretnutí a diskusií záujemcov o myšlienkach slávnych nositeľov ekonomického myslenia a ich využiteľnosti v súčasnosti na Slovensku.

To, že cyklus seminárov nesie v názve „klasiku“, neznamená jeho zameranie iba na predstaviteľov klasickej ekonomickej školy (Smitha, Saya, Ricarda,

či napríklad Seniors). Je symbolický v širšom vnímaní „klasického“ ako pohľadu optikou nadčasových a platných myšlienok nositeľov ekonomického myslenia v prepojení na hodnoty klasickej liberalizmu a konzervativizmu: napríklad osobná sloboda, vlastníctvo, trh a konkurencia. Neobchádzajú sa preto ani odkazy skorších mysliteľov, napríklad Aristotela, scholastikov, filozofov prirodzených práv a fyziokratov a „nasledovníkov klasikov“ Bastiata, Hayeka, či Friedmana.

Symbolika „klasického“ je tak tiež odvodená od klasikov politickej ekonómie, predovšetkým Adama Smitha. Dôvodom je jeho a ich kľúčový význam pre ekonomické poznanie dnes, napriek spochybniteľnosti niektorých (častí) záverov ich učenia (napríklad ich vymedzenia hodnoty). Prirodzený poriadok (resp. systém prirodzenej slobody) s fungovaním neviditeľnej ruky trhu, sformulované Adamom Smithom, sú však základným stavebným kameňom, na ktorom stojí ekonómia a ekonomické zákonitosti v praxi.

Ambíciou AKE je približovaním princípov ekonómie k praxi prispievať k tomu, aby bolo v budúcnosti možné odpovedať na dve otázky „Aké...?“, ktoré sme si položili v úvode tohto textu, pozitívnejšie.

Autor je ekonóm KI a externý lektor ekonómie na Univerzite Komenského a Vysokej škole manažmentu v Bratislave

UDIALO SA:

1) Dňa 1. decembra 2006 sa ekonóm KI Peter Gonda vyjadroval pre STV k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2007.

2) Dňa 4. decembra 2006 sa v priestoroch knižnice SFPA konala diskusia na tému **Viacrýchlostná Európa: Šanca pre ďalšiu integráciu alebo krok k rozpadu EÚ?** Hostami moderátora Radovana Geista, šéfredaktora EurActiv.sk, boli Ondrej Dostál, riaditeľ KI a Tomáš Kozák z Ministerstva zahraničných vecí SR.

3) Dňa 5. decembra 2006 sa analytik KI Radovan Kazda vyjadroval pre TV Markíza k pripravovaným zmenám zákona o Slovenskom pozemkovom fonde.

4) Dňa 11. decembra 2006 spravodajstvo TV Markíza uviedlo medzi inými i návrh na zníženie počtu ministerstiev podľa KI.

5) Dňa 13. decembra 2006 sa v Bratislave v Pálffyho paláci konala zimná prednáška v rámci cyklu CEQLS. Na tému **Vlastnícke právo vs. „verejný záujem“** prednášal Josef Šíma, ekonóm a vedecký pracovník Liberálneho inštitutu, Praha.

6) Dňa 18. decembra 2006 KI v spolupráci s týždenníkom .týždeň vyhlásil prvý ročník súťaže **Študentská esej 2006** na tému **Odkaz Miltona Friedmana pre Slovensko**. Uzávierka súťaže bola 15. januára 2007.

7) KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu spolu otvárajú v roku 2007 prvý ročník cyklu seminárov o ekonómii **Akadémiu klasickej ekonómie (AKE)**. AKE je cyklus raz mesačne sa opakujúcich seminárov o ekonómii, na ktorých sa bude od januára 2007 otvorene diskutovať o princípoch ekonómie, myšlienkach predstaviteľov

klasickej ekonómie a ich prepojeniach na podmienky na Slovensku.

8) Dňa 29. decembra 2006 bol na stanici Rádio Devín odvysielaný záznam z **Diskusie o Kube**, ktorá sa konala dňa 28. októbra 2006 v Bratislave v rámci **Medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov Jeden svet/One World**. Hostami diskusie boli Zuzana Humajová, analytička KI, Lucia Najšlová, analytička SFPA a Tomáš Hrustič, sociálny antropológ.

9) V decembri 2006 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vo svojich textoch vyjadrovali Radovan Kazda, František Šebeb, Peter Zajac, Dušan Sloboda a Martin Kríž. Viac nájdete na webstránke KI www.konzervativizmus.sk.

PF 2007

Vážení priatelia, ďakujeme za Vašu priazeň v roku 2006. Osobitne chceme poďakovať tým, ktorí počas roka podporili našu činnosť a naše úsilie o lepšiu správu vecí verejných a tým, ktorí boli návštevníkmi našej webstránky či účastníkmi nami organizovaných akcií.

ROK PLNÝ KONZERVATIVIZMU PRAJE KI

Zachovajte nám Vašu priazeň a podporu aj v roku 2007!
Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika

